

RAPPORTAGE VAN RESULTATEN

INVENTARISATIE ZWERFAFVALAANPAK 2016-2017

Introductie

Vanuit de Landelijke Aanpak Zwerfafval (LAZ), een samenwerking tussen NederlandSchoon, Rijkswaterstaat en NVRD, is begin 2017 een inventarisatie gemaakt van de zwerfafvalaanpak bij gemeenten. Daarbij is opgevraagd wat gemeenten in 2016 hadden gedaan aan de aanpak van zwerfafval en wat zij van plan waren te doen in 2017. Ook is de behoefte aan informatie en ondersteuning gepeild. Doel hiervan was het programma van de LAZ zo goed mogelijk vorm te geven.

Respons

Aan de inventarisatie hebben in totaal 170 (van de 390) gemeenten deelgenomen. Daarvan hebben 128 gemeenten de vragenlijst volledig en 42 gemeenten gedeeltelijk ingevuld. Deze 170 gemeenten bestaan uit:

- 15 van de G25 (grootste 25 gemeenten)
- 24 van de G50 (grootste 50 volgende gemeenten)
 - o En dus 39 van de G75 (grootste 75 gemeenten)
- 131 van de overige 315 gemeenten

Met deze steekproef wordt daarmee in iedere categorie minimaal 40% van de gemeenten vertegenwoordigd. Dit is voldoende om de resultaten te extrapoleren.

In de volgende onderdelen worden daarom alle resultaten geëxtrapoleerd tot een totaaloordeel voor alle gemeenten. Niet alle gemeenten hebben alle onderdelen ingevuld. Wanneer een onderdeel door minder dan 20% van de gemeenten is ingevuld, kunnen de resultaten niet correct geëxtrapoleerd worden. Dit zal bij de geëxtrapoleerde scores worden aangegeven.

Deze rapportage is als volgt opgebouwd:

Onderdeel 1 = resultaten hoofdvragen naar type

Per bevraagd onderdeel wordt per gemeente categorie de resultaten op de hoofdvragen gerapporteerd.

Onderdeel 2 = relaties in resultaten

Indien aanwezig worden hier relaties in de resultaten besproken.

ONDERDEEL 1 – RESULTATEN HOOFDVragen NAAR TYPE

In dit onderdeel worden voor alle hoofdvragen (de eerste vraag per module waarin gevraagd wordt of men zich hiermee bezig houdt) de scores gesplitst naar de 3 type gemeenten (G25, G50 en overige gemeenten, ook wel: grote, middelgrote en kleine gemeenten). Hierdoor wordt inzicht verworven in het type gemeente dat bepaalde activiteiten ontplooit.

De meest interessante bevindingen hierin zijn groen gemaakt en hieronder opgesomd per onderwerp*.

*De module Strand is hierin achterwege gelaten, vanwege de lage respons.

Supporter van Schoon:

- Supporter van Schoon is zeer goed bekend onder de middelgrote gemeenten, maar minder goed onder de kleine gemeente. Ook was de verwachting dat 100% van de grote gemeenten Supporter van Schoon zou kennen, maar dit is niet het geval
- In zowel de grote als de middelgrote gemeenten wordt Supporter van Schoon goed ingezet

Participatie en Opschoonacties:

- Participatie met bedrijven/ondernemers is verreweg het hoogste in de grote gemeenten. In de middelgrote gemeenten wordt echter intensief samengewerkt met bewoners en scholen.
- Hoewel de bekendheid van de Landelijke Opschoondag (LOD) niet slecht is, is de bekendheid hiervan zo'n 20% lager dan de bekendheid van Supporter van Schoon, terwijl de LOD wel de grootste campagne van Supporter van Schoon is
- Nieuwjaarsvegen is bekender dan de Landelijke Opschoondag. Met een bijna gelijk aantal respondenten (145 t.o.v. 150) blijkt dat slechts 9% van de gemeenten Nieuwjaarsvegen niet kent, t.o.v. 26% voor de Landelijke Opschoondag
- Contacten opgedaan via opschoonacties worden al vrij regelmatig (in > 60% van de gemeenten) benut om participatie in de gemeente te stimuleren

Monitoring:

- Bijna alle grote gemeenten (91%) monitoren, maar slechts de helft van de kleinere gemeenten monitoren
- De meerderheid van de gemeenten (>50%) in alle categorieën is niet bekend met de landelijke monitoring van Rijkswaterstaat, maar deze groep (vooral in G50 en Overig) zou wel de monitoring in de toekomst willen gebruiken

Beeldgericht reinigen:

- Bijna alle grote gemeenten gebruiken beeldgericht reinigen, maar veel van de kleinere gemeenten niet. Bij deze kleinere gemeenten is er ook maar zeer beperkte interesse om in de toekomst beeldgericht reinigen toe te passen
- In deze groep middelgrote en kleine gemeenten is het keurmerk Beeldschoon ook zeer slecht bekend

Beleid, beheer en inrichting:

- Een groot deel van de gemeenten (40%) heeft (nog) geen beleid op zwerfafval vastgelegd. Dit zijn vooral de kleinere gemeenten
- Gedragsbeïnvloeding is het vaakst onderdeel van de zwerfafval aanpak. Opvallen is ook dat vooral middelgrote gemeenten veel inzetten op bijplaatsingen
- De instrumenten over de diverse thema's zijn vooral bij de grote gemeenten goed bekend. Daarbij zijn gedragsbeïnvloeding en participatie het bekendst

- Voor het doorgeven en verwerken van meldingen hebben de meeste grote gemeenten een eigen app, terwijl middelgrote gemeenten de grootste afnemers zijn van externe leveranciers (BuitenBeter, Fixi, enz.)
- Afvalbakken beheer en inrichting wordt goed opgepakt. Doen gemeenten het nog niet, dan zijn ze het wel van plan te gaan doen. Er zijn bijna geen gemeenten die er helemaal niets mee doen
- Wanneer gevraagd wordt of men actief gebruik maakt van kennis uit de gedragswetenschappen zegt een groot deel van de kleinere gemeenten van niet, terwijl een groot deel van deze groep wel aangeeft dat ze gedragsbeïnvloeding gebruiken in hun zwerfafval aanpak. Blijkbaar is de relatie tussen gedragsbeïnvloeding als middel, en kennis uit gedragswetenschap als bron voor veel gemeenten niet duidelijk

Winkelgebieden

- De bekendheid van de verkiezing is bij de grote gemeenten 100%, maar bij de middelgrote gemeenten is nog een kwart niet bekend. Naar verwachting zal dit in de 2de ronde inventarisatie (2017-2018) ook 100% bekend zijn, omdat in 2017 100% van de G75 mee doet. Bijzonder is vooral dat bij de kleinere gemeenten de bekendheid ook relatief hoog is, terwijl hiervan maar een zeer klein deel deelneemt

Fastfood

- Hoewel bijna alle grote en middelgrote gemeenten zich inzetten voor winkelgebieden, houden de meesten zich (nog) niet bezig met fastfood. Hierin is wel veel interesse voor de toekomst

Snoeproutes

- De snoeproute toolkit is het best bekend en gebruikt in de grote en middelgrote gemeenten. Opvallend is wel dat het percentage dat de toolkit goed kent veel hoger is dan het percentage dat de toolkit heeft gebruikt. Een groot deel van deze gemeenten geeft wel aan zich in te zetten op snoeproutes, wat impliceert dat ze hiervoor bewust niet de toolkit (maar iets anders) hebben gebruikt

Markten

- Opvallend is dat een groot deel van de grote gemeenten niet inzet op markten en dit ook niet van plan zijn (terwijl we ervan uit kunnen gaan dat deze gemeenten wel markten hebben)

Uitgaansgebieden

- Ook voor uitgaansgebieden (net als markten) geldt dat een groot deel van de grote gemeenten niet inzet op zwerfafvalbestrijding in deze gebieden en dit ook niet van plan zijn (terwijl we ervan uit kunnen gaan dat deze gemeenten wel uitgaansgebieden hebben)

Openbaar vervoer

- De inzet op zwerfafvalbestrijding in het openbaar vervoer is bij de middelgrote gemeenten groter dan bij de grote gemeenten. Bij beide groepen is er wel een grote behoefte om hier in de toekomst wat aan te gaan doen

Wegen

- Hoewel de grote gemeenten op de meeste onderwerpen meer actief zijn dan middelgrote en kleinere gemeenten, zien we bij wegen dat juist grote gemeenten hier de minste inzet op plegen, terwijl juist middelgrote gemeenten hier het meest actief op zijn

Evenementen

- Het percentage gemeenten dat zwerfafval aanpakt op evenementen is hoog. En wie het al niet doet, is dit nog wel van plan. De bekendheid en het gebruik van de toolkit is daarentegen vrij laag, en de meesten kennen de toolkit alleen bij naam

Recreatiegebieden

- Recreatiegebieden is ook een gebiedstype waar veel (vooral grote gemeenten) vooral in de toekomst nog mee aan de slag willen

Scholen

- De bekendheid van de lesmaterialen 'Zwerfafval mooi niet' en 'Aan de slag met afval' is beperkt. Verrassend is dat vooral bij grote gemeenten de bekendheid heel laag is
- Bijna alle gemeenten zetten zich in voor zwerfafvalbestrijding met basisscholen. Voor middelbare scholen is dit percentage lager en zijn vooral grote gemeenten actief

Kenniswijzer

- De Kenniswijzer is vooral goed bekend onder grote gemeenten, maar in mindere mate onder middelgrote en kleinere gemeenten
- Van de grote en middelgrote gemeenten die de Kenniswijzer gebruiken hebben de grote gemeenten vooral interesse in de bibliotheek voor meer informatie, terwijl de middelgrote gemeenten de voorkeur lijken te geven aan de Gouden Tips voor inspiratie

SUPPORTER VAN SCHOON

Bekendheid Supporter van Schoon

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja, goed bekend	63%	73%	90%	54%
Ja, bekend bij naam	35%	27%	10%	38%
Nee, niet bekend	2%	-	-	8%

Gebruik Supporter van Schoon als inspiratie of gedragsmaatregel

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja	65%	100%	63%	60%
Nee	32%	-	37%	36%
Weet ik niet	3%	-	-	4%

Inzet Supporter van Schoon in gemeente

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja	55%	77%	70%	49%
Nee	6%	15%	20%	48%
Misschien in toekomst	39%	8%	10%	3%

PARTICIPATIE EN OPSCHOONACTIES

Inzet op participatie met:

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Burgers/inwoners	80%	86%	90%	77%
Bedrijven en/of (lokale) ondernemers	29%	64%	40%	22%
Scholen, verenigingen en/of instellingen	80%	86%	95%	77%
Geen van allen	1%	0%	0%	2%

**Let op: op deze vragen konden meerdere antwoorden worden gegeven, dus het totaal telt niet op tot 100%. Het percentage is het % gemeenten dat (o.a.) met deze partij participatie toepast.*

Bekendheid LOD

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja, goed bekend	63%	67%	79%	60%
Ja, bekend bij naam	11%	13%	4%	11%
Nee, niet bekend	26%	20%	17%	29%

Deelname LOD

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja	68%	75%	70%	67%
Nee	18%	17%	10%	14%
Misschien in toekomst	14%	8%	20%	19%

Bekendheid Nieuwjaarsvegen

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja, goed bekend	55%	67%	50%	55%
Ja, bekend bij naam	36%	33%	50%	33%
Nee, niet bekend	9%	-	-	13%

Deelname Nieuwjaarsvegen

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja	41%	58%	45%	38%
Nee	32%	33%	20%	34%
Misschien in toekomst	28%	8%	35%	28%

Bekendheid Keep it Clean Day

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja, goed bekend	23%	58%	15%	20%
Ja, bekend bij naam	42%	33%	55%	40%
Nee, niet bekend	35%	8%	30%	40%

Deelname Keep it Clean Day

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja	14%	33%	10%	13%
Nee	55%	67%	65%	52%
Misschien in toekomst	30%	0%	25%	36%

Benutten van contacten die men opdoet bij opschoonacties (LOD, Nieuwjaarsvegen, KICD)

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja	62%	67%	68%	60%
Nee	26%	8%	26%	28%
Weet ik niet	12%	25%	5%	12%

MONITORING

Metten van zwerfafval situatie of beleving

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja	59%	91%	67%	53%
Nee	27%	9%	33%	28%
Misschien in toekomst	14%	-	-	19%

Bekendheid Landelijke monitoring Rijkswaterstaat

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja, goed bekend	9%	9%	6%	10%
Ja, bekend bij naam	38%	45%	35%	38%
Nee, niet bekend	53%	45%	59%	52%

Gebruik van uitkomsten of technieken uit landelijke monitoring

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja	10%	18%	0%	11%
Nee	34%	45%	41%	30%
Misschien in toekomst	56%	36%	59%	59%

BEELDGERICHT REINIGEN

Toepassen beeldgericht reinigen

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Gedaan in 2016	48%	92%	62%	38%
Van plan in 2017	30%	54%	46%	24%
Nee, maar wel interesse	14%	-	8%	18%

**Let op: op deze vragen konden meerdere antwoorden worden gegeven, dus het totaal telt niet op tot 100%. Het percentage is het % gemeenten dat beeldgericht reinigen heeft toegepast/gaat toepassen.*

Bekendheid Keurmerk Beeldschoon

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige*
Ja, goed bekend	10%	25%	14%	7%
Ja, bekend bij naam	25%	25%	36%	23%
Nee, niet bekend	65%	50%	50%	70%

**Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief*

BELEID, BEHEER EN INRICHTING

Beleidsplan zwerfafval aanwezig

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja, apart plan	30%	45%	29%	28%
Ja, geïntegreerd	30%	36%	50%	25%
Nee, geen beleid	40%	18%	21%	47%

Welke onderwerpen zijn onderdeel van de zwerfafval aanpak

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Beheergericht ontwerp en inrichting openbare ruimte	39%	45%	69%	34%
Optimalisatie afvalbakkenstructuur	57%	45%	77%	55%
Aanpak bijplaatsingen	48%	64%	85%	40%
Gerichte handhaving	35%	36%	69%	29%
Inzet van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt	49%	82%	69%	42%
Bevordering participatie	66%	91%	92%	60%
Gedragbeïnvloeding	71%	91%	100%	64%

**Let op: op deze vragen konden meerdere antwoorden worden gegeven, dus het totaal telt niet op tot 100%. Het percentage is het % gemeenten dat het betreffende onderwerp mee neemt in de zwerfafvalaanpak.*

Bekendheid instrumenten van LAZ partijen over deze onderwerpen

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Beheergericht ontwerp en inrichting openbare ruimte	68%	100%	64%	64%
Optimalisatie afvalbakkenstructuur	73%	100%	64%	71%
Aanpak bijplaatsingen	76%	100%	79%	71%
Gerichte handhaving	66%	80%	71%	62%
Bevordering participatie	83%	90%	79%	83%
Gedragbeïnvloeding	87%	100%	86%	86%

**Het weergegeven percentage is het % gemeenten dat 'goed bekend' of 'bij naam bekend' was met de instrumenten. Verwachting is echter dat dit percentage niet helemaal representatief is, omdat voor veel respondenten niet duidelijk was dat wij met 'instrumenten' doelen op kennisdocumenten, kennisbijeenkomsten, materialen en advies. Dit wordt in de 2de ronde aangepast.*

Gebruik van meldingen- of klachtensysteem

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja, via een eigen gemeente app	36%	64%	54%	27%
Ja, via een systeem van een externe leverancier (bijv. BuitenBeter of Fixi)	35%	27%	54%	30%
Nee, meldingen komen alleen binnen via mail en/of telefoon	29%	27%	23%	27%

**Let op: op deze vragen konden meerdere antwoorden worden gegeven, dus het totaal telt niet op tot 100%. Het percentage is het % gemeenten deze vorm van melding systeem (o.a.) gebruikt.*

Inzet op afvalbakken beheer en inrichting

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja	60%	70%	50%	60%
Nee	4%	-	-	6%
Misschien in toekomst	36%	30%	50%	34%

Gericht gebruik van kennis over gedragsbeïnvloeding

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja, we zetten hier actief op in	17%	60%	36%	7%
Ja, we maken hiervan gebruik wanneer het uitkomt	32%	30%	29%	33%
Nee, we doen hier gericht (nog) niets mee	52%	10%	36%	61%

WINKELGEBIEDEN

Bekendheid Verkiezing Schoonste Winkelgebied

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja, goed bekend	46%	100%	69%	30%
Ja, bekend bij naam	33%	-	25%	41%
Nee, niet bekend	22%	-	6%	30%

Inzet op zwerfafvalbestrijding winkelgebieden

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige*
Ja	68%	100%	69%	61%
Nee	8%	0%	6%	10%
Misschien in toekomst	24%	0%	25%	29%

*Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief

FASTFOOD

Inzet op zwerfafvalbestrijding fastfood

	Alle gemeenten*	G25	G50	Overige*
Ja	17%	22%	15%	17%
Nee	44%	11%	23%	56%
Misschien in toekomst	39%	67%	62%	27%

*Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief

SNOEPROUTES

Bekendheid snoeproute toolkit

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige*
Ja, goed bekend	38%	70%	47%	31%
Ja, bekend bij naam	39%	20%	33%	44%
Nee, niet bekend	23%	10%	20%	26%

*Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief

Gebruik snoeproute toolkit

	Alle gemeenten*	G25	G50	Overige*
Ja	25%	56%	25%	20%
Nee	63%	44%	50%	70%
Weet ik niet	12%	0%	25%	11%

*Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief

Inzet op zwerfafvalbestrijding snoeproutes

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige*
Ja	67%	70%	80%	64%
Nee	22%	30%	20%	21%
Misschien in toekomst	10%	0%	0%	15%

*Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief

MARKTEN

Inzet op zwerfafvalbestrijding markten

	Alle gemeenten*	G25	G50	Overige*
Ja	30%	22%	38%	29%
Nee	42%	44%	23%	47%
Misschien in toekomst	27%	33%	38%	24%

**Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief*

UITGAANSGEBIEDEN

Inzet op zwerfafvalbestrijding uitgaansgebieden

	Alle gemeenten*	G25	G50	Overige*
Ja	25%	22%	33%	23%
Nee	53%	44%	42%	57%
Misschien in toekomst	22%	33%	25%	19%

**Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief*

OPENBAAR VERVOER

Rol van gemeente in schoon OV

	Alle gemeenten*	G25	G50*	Overige*
Geen rol, dit is een taak van de vervoerders	30%	22%	11%	35%
Wij zijn samen met de vervoerders beheerders van het gebied en maken daarom samen afspraken	51%	44%	78%	47%
Volledig beheer door de gemeente	7%	11%	0%	7%

**Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief*

***Let op: het totaal telt niet op tot 100%, want er kon ook een 'Anders namelijk...' worden ingevuld.*

Inzet op zwerfafvalbestrijding openbaar vervoer

	Alle gemeenten*	G25	G50	Overige*
Ja	24%	22%	40%	21%
Nee	37%	22%	20%	44%
Misschien in toekomst	39%	56%	40%	35%

**Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief*

WEGEN

Inzet op zwerfafvalbestrijding wegen

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige*
Ja	65%	44%	64%	69%
Nee	14%	44%	18%	9%
Misschien in toekomst	21%	11%	18%	22%

**Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief*

EVENEMENTEN

Bekendheid evenementen toolkit/aanpak

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige*
Ja, goed bekend	18%	27%	18%	17%
Ja, bekend bij naam	41%	55%	47%	37%
Nee, niet bekend	41%	18%	35%	46%

**Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief*

Gebruik evenementen toolkit/aanpak kennis of materialen

	Alle gemeenten*	G25	G50	Overige*
Ja	26%	44%	18%	23%
Nee	58%	33%	45%	70%
Weet ik niet	16%	23%	37%	7%

**Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief*

Inzet op zwerfafvalbestrijding evenementen

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige*
Ja	60%	73%	71%	55%
Nee	6%	9%	-	7%
Misschien in toekomst	34%	18%	29%	38%

**Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief*

RECREATIEGEBIEDEN

Inzet op zwerfafvalbestrijding recreatiegebieden

	Alle gemeenten*	G25	G50	Overige*
Ja	57%	44%	40%	62%
Nee	20%	-	40%	20%
Misschien in toekomst	23%	56%	20%	18%

**Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief*

SCHOLEN

Bekendheid 'Zwerfafval mooi niet'

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja, goed bekend	20%	18%	13%	22%
Ja, bekend bij naam	35%	9%	44%	37%
Nee, niet bekend	45%	73%	44%	40%

Bekendheid 'Aan de slag met afval'

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja, goed bekend	5%	9%	0%	6%
Ja, bekend bij naam	17%	9%	25%	17%
Nee, niet bekend	77%	82%	75%	77%

Inzet op zwerfafvalbestrijding basisscholen

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja	88%	100%	94%	85%
Nee	2%	-	-	3%
Misschien in toekomst	10%	-	6%	12%

Inzet op zwerfafvalbestrijding middelbare scholen

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja	59%	91%	69%	51%
Nee	24%	9%	13%	30%
Misschien in toekomst	17%	-	19%	19%

KENNISWIJZER

Bekendheid Kenniswijzer

	Alle gemeenten	G25	G50	Overige
Ja, goed bekend	38%	90%	54%	27%
Ja, bekend bij naam	38%	10%	31%	44%
Nee, niet bekend	24%	-	15%	29%

Bezoekdoel Kenniswijzer

	Alle gemeenten*	G25	G50	Overige*
Gouden Tips: voor inspiratie	58%	50%	70%	56%
Gouden Tips: voor concrete activiteiten	41%	60%	50%	33%
Documenten bibliotheek: voor meer informatie over een onderwerp	66%	90%	60%	62%
Documenten bibliotheek: om specifieke documenten te downloaden	47%	60%	50%	44%
Documenten bibliotheek: om iets na te lezen na een bijeenkomst	20%	40%	20%	15%

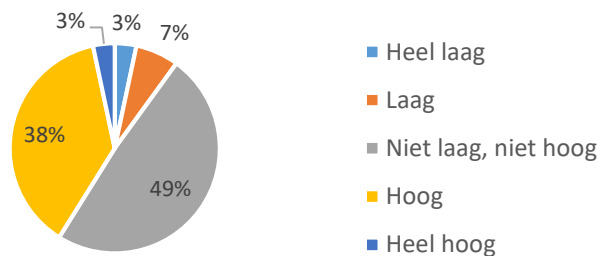
*Minder dan 20% respons, dus antwoord is niet representatief

**Let op: op deze vragen konden meerdere antwoorden worden gegeven, dus het totaal telt niet op tot 100%. Het percentage is het % gemeenten die de Kenniswijzer (o.a.) voor dit doel gebruikt.

ZWERFAFVALVERGOEDING

In het kader van de zwerfafvalvergoeding zijn 8 vragen voorgelegd aan de gemeenten.

1. Staat zwerfafval hoog op de gemeentelijke agenda?

2. Is uw gemeente meer betrokken bij zwerfafval sinds de zwerfafvalvergoeding?

3. Zijn burgers meer betrokken geraakt sinds de vergoeding?

Bij **41% van de gemeenten** zijn burgers meer betrokken geraakt.

4. Hoe belangrijk vindt u de samenwerking met burgers voor een succesvolle aanpak?

Bij **88% van de gemeenten** wordt samenwerking belangrijk gevonden.

5. Zijn verenigingen meer betrokken geraakt sinds de vergoeding?

Bij **35% van de gemeenten** zijn verenigingen meer betrokken geraakt.

6. Zijn bedrijven meer betrokken geraakt sinds de vergoeding?

Bij **13% van de gemeenten** zijn bedrijven meer betrokken geraakt.

7. Wat heeft de zwerfafvalvergoeding tot nu toe intern opgeleverd?

De volgende antwoorden zijn gegeven door:

Onze aanpak is verbeterd = **52%** van de gemeenten

We werken slimmer = **24%** van de gemeenten

We hebben nu een meerjarenplan = **29%** van de gemeenten

8. Welk cijfer geef je voor:

Jullie zwerfafvalaanpak vóór de introductie van de zwerfafvalvergoeding? = **5,6** gemiddeld

De extra activiteiten betaald uit de zwerfafvalvergoeding? = **7,7** gemiddeld

Jullie huidige aanpak? = **7,4** gemiddeld

De zwerfafvalvergoeding? = **8,0** gemiddeld

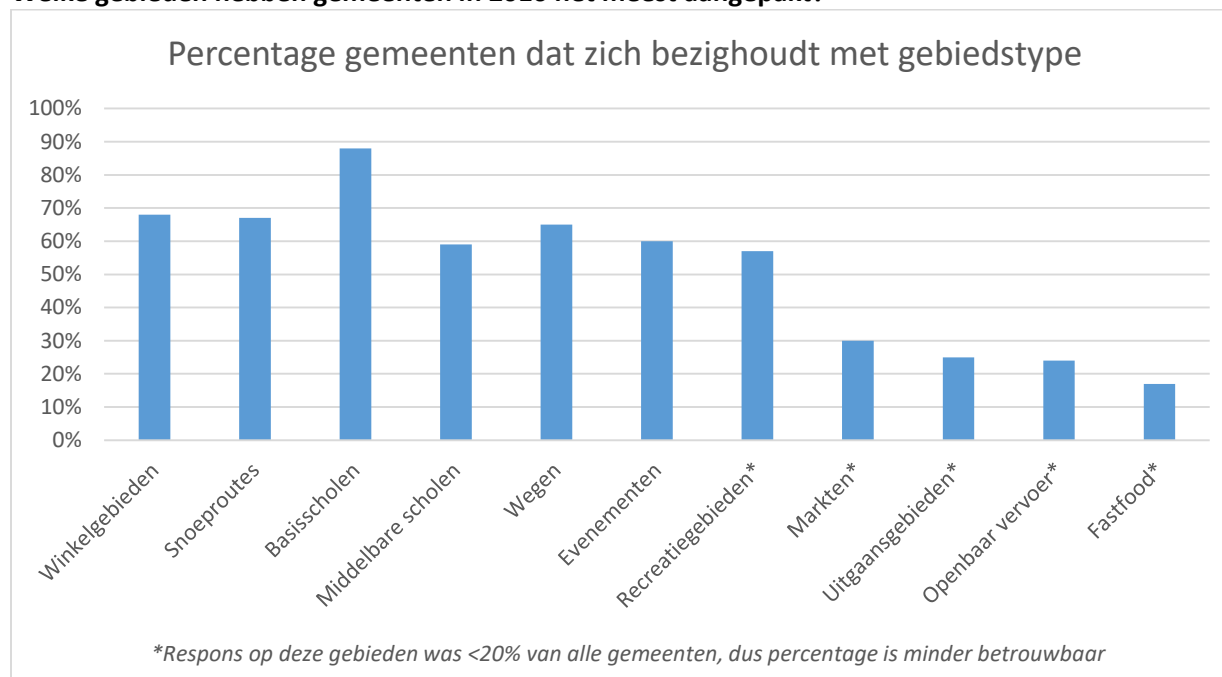
ONDERDEEL 2 – RELATIES IN RESULTATEN

In dit onderdeel worden verschillende onderdelen met elkaar vergeleken. Waar in onderdeel 1 de resultaten per onderdeel werden geanalyseerd naar gemeente categorie, wordt in onderdeel 2 gekeken naar relaties tussen onderdelen (los van het gemeenten type).

2.1 Relaties in gebiedsaanpakken

In dit onderdeel wordt gekeken naar relaties tussen gebiedsaanpakken, oftewel, wanneer een gemeente het ene gebiedstype aanpakt, gaat dit dan logischerwijs gepaard met een aanpak in een ander gebiedstype?

Welke gebieden hebben gemeenten in 2016 het meest aangepakt?

Welke gebiedstypen worden (bewust of onbewust) samen/parallel aangepakt?

- Zo goed als alle gemeenten die zwerfafval aanpakken met middelbare scholen, doen dit ook met basisscholen. Oftewel, bij een middelbare school aanpak, zit altijd een basisschool aanpak
- $\frac{3}{4}$ van de gemeenten die een middelbare school aanpak hebben, hebben ook een snoeproute aanpak
- Daarentegen heeft slechts de helft van de gemeenten met een snoeproute aanpak ook een winkelgebieden aanpak. Snoeproutes worden dus meer vanuit de school dan vanuit het winkelgebied benaderd
- Overigens heeft $\frac{2}{3}$ van de gemeenten die graag in de toekomst een winkelgebieden aanpak toepast, momenteel al een snoeproute aanpak
- Ruim de helft van de gemeenten met een markten aanpak heeft ook een winkelgebieden aanpak. Nog lang niet alle markten worden dus gezien als integraal onderdeel van het winkelgebied

- Bijna alle gemeenten met een uitgaansgebieden aanpak (hoewel dit er heel weinig zijn) hebben ook een evenementen aanpak en winkelgebieden aanpak. Deze interventies gaan dus wel goed samen
- Alle gemeenten met een fastfood aanpak hebben ook een wegen aanpak. Maar slechts de helft van hen heeft ook een winkelgebieden aanpak. Fastfood wordt dus vooral benaderd vanuit de wegen (drive-ins) en nog in mindere mate vanuit de winkelgebieden (binnenstedelijke on the go consumptie)
- Daarentegen zien we dat de grote groep gemeenten die in de toekomst met fastfood aan de slag wil momenteel voor de helft al een winkelgebieden aanpak hebben, en de andere helft deze in de toekomst ambieert. Dus een sterke link tussen beiden is wel in de maak
- Bijna alle gemeenten met een OV aanpak hebben ook een wegen aanpak
- Tot slot valt op dat slechts 1/3 van de gemeenten met een strandenaanpak ook een recreatiegebieden aanpak heeft. Mogelijk is het strand hun enige recreatiegebied, maar indien dit niet zo is, is het verrassend dat deze (toch vaak vergelijkbare) aanpak niet uitgerold wordt

2.2 Type interventies

Er zijn 5 hoofdcategorieën interventies gedefinieerd:

- Reiniging = aanpak via meer reiniging of aangepast reinigingsschema
- Afvalbakken = aanpak door meer of speciale afvalbakken
- Afspraken = aanpak door afspraken te maken met betrokken partijen
- Communicatie = aanpak via communicatie in gebied richting publiek
- Handhaving = aanpak door handhaving op 25-meter regel of gericht boetes geven
- Overig = in sommige gebiedstypen is nog een extra categorie toegevoegd: motivatie (winkelgebieden), educatie (snoeproutes), inrichting (OV), samenwerking (stranden), planning (recreatiegebieden) en educatie (basis- en middelbare scholen).

Per gebiedstype wordt aangegeven hoeveel procent van de gemeenten die type interventie het afgelopen jaar heeft toegepast en hoeveel procent van plan zijn dit komend jaar te gaan doen. Vervolgens worden alle gebieden samengevoegd (voor de 5 hoofdcategorieën) om te zien welke interventies overall het meest populair zijn.

Conclusies die we hieruit kunnen trekken zijn:

- In winkelgebieden is het afgelopen jaar vooral ingezet op reiniging en afvalbakken. Voor 2017 zien we dat dit type interventie minder populair wordt, en dat meer gemeenten gaan kijken naar communicatie en afspraken
- Ter bestrijding van fastfood wordt het vaakst afspraken gemaakt met ondernemers
- Bij snoeproutes ligt de nadruk van de aanpak op educatie (vanuit de school)
- Voor de aanpak van markten heeft in 2016 de nadruk gelegen op reiniging, afvalbakken en afspraken. Voor 2017 hebben nog zeer weinig gemeenten plannen voor interventies op markten
- Ook bij uitgaansgebieden is de animo voor interventies in 2017 nog kleiner dan in 2016. Wel ligt ook hier de nadruk op reiniging en afvalbakken, en minder op afspraken
- Ook voor interventies in het OV is in 2017 minder animo dan in 2016. Nadruk ligt weer op reiniging, afspraken en afvalbakken. Inrichting is ook een belangrijke component
- Op en rondom wegen heeft het grootste aandeel van de gemeenten reiniging en afvalbakken toegepast
- Op evenementen worden alle type interventies veelvuldig gebruikt. Afvalbakken worden daarin het meest toegepast

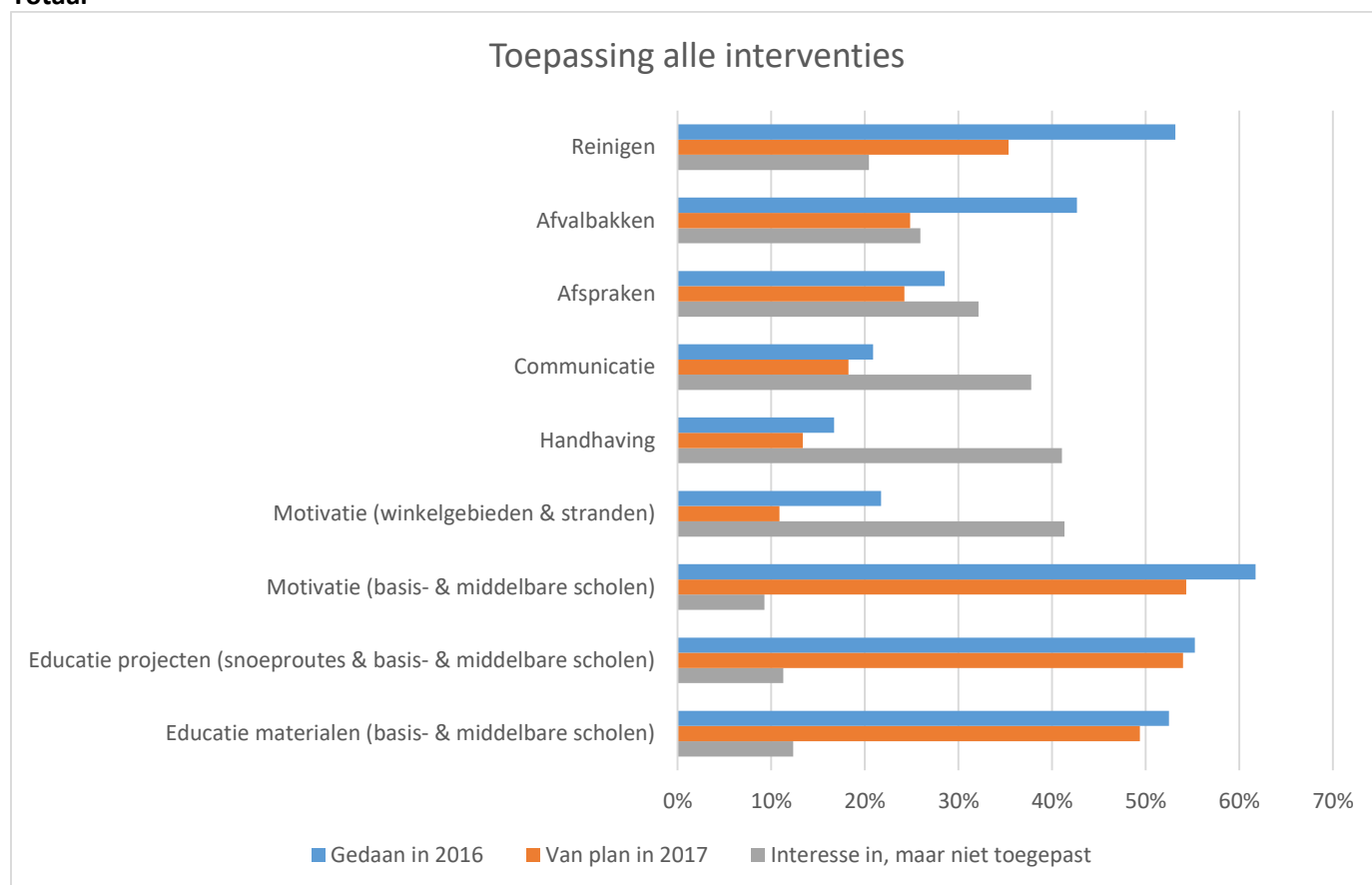
- Bij stranden wordt heel veel samengewerkt met vrijwilligers. Afspraken met paviljoens worden daarentegen veel minder gemaakt
- Bij recreatiegebieden was reiniging in 2016 ook de meest toegepaste maatregel. Voor 2017 is er echter minder animo voor deze interventie
- Bij basisscholen wordt het minst gebruik gemaakt van afspraken, maar worden alle andere interventies (motivatie, reiniging en educatie) veelvuldig gebruikt. Opvallen voor basisscholen is dat het verschil tussen de inzet voor 2016 en 2017 heel klein is. Waar we bij bijna alle andere gebiedstypen zien dat de geplande inzet in 2017 veel minder is (waarschijnlijk doordat er nog veel onzekerheid/onduidelijkheid is) is de inzet op basisscholen nagenoeg gelijk. Dit suggereert een zeer stabiele meerjaren aanpak
- Bij middelbare scholen zien we dezelfde trend als bij basisscholen dat de plannen voor 2017 bijna gelijk zijn aan de inzet van 2016. Voor 2017 zijn er zelfs meer plannen voor educatieve materialen en projecten

Totaal valt op:

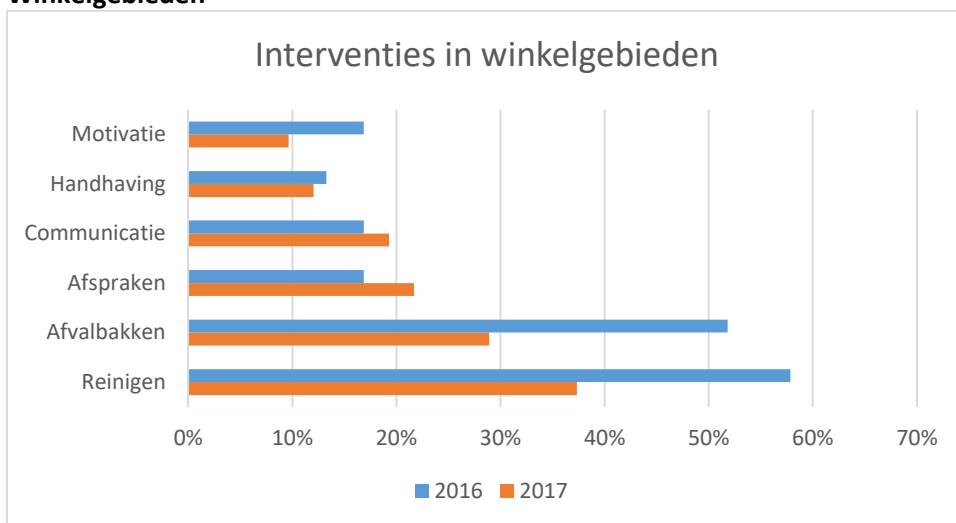
Er is in 2016 vooral sterk ingezet op reiniging en afvalbakken, terwijl met scholen ook erg veel aan motivatie werd gedaan (ondersteuning met geld of middelen). Ook educatiematerialen en –projecten deden het goed in 2016 en worden in 2017 voortgezet.

Voor de toekomst is er vooral veel interesse in afspraken, communicatie, handhaving, en motivatie (bij strand en winkelgebieden de verkiezing).

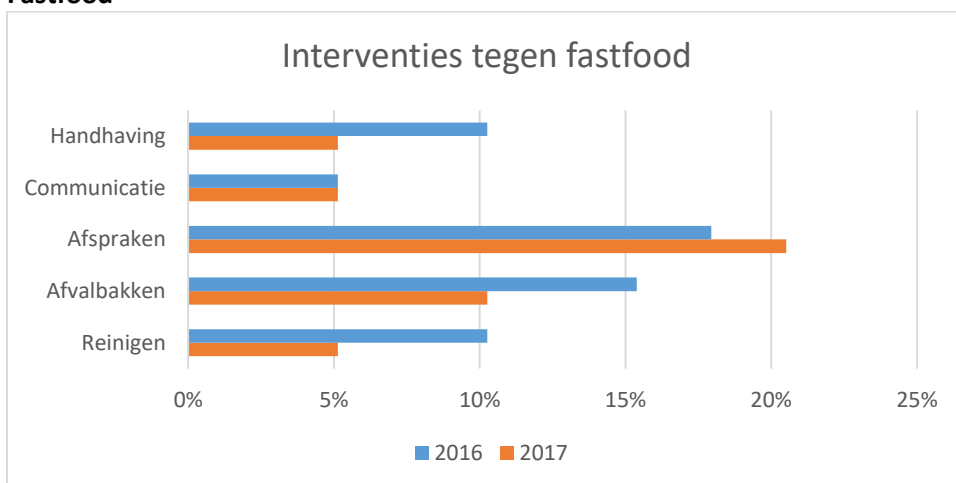
Totaal

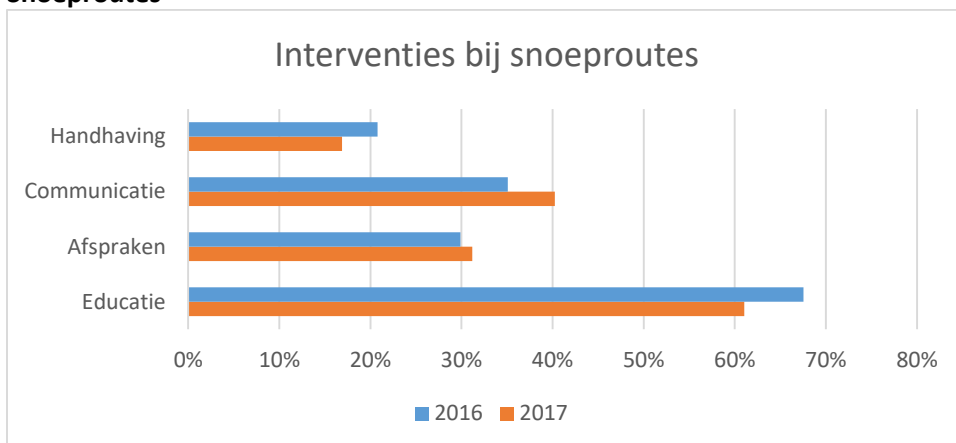
Winkelgebieden

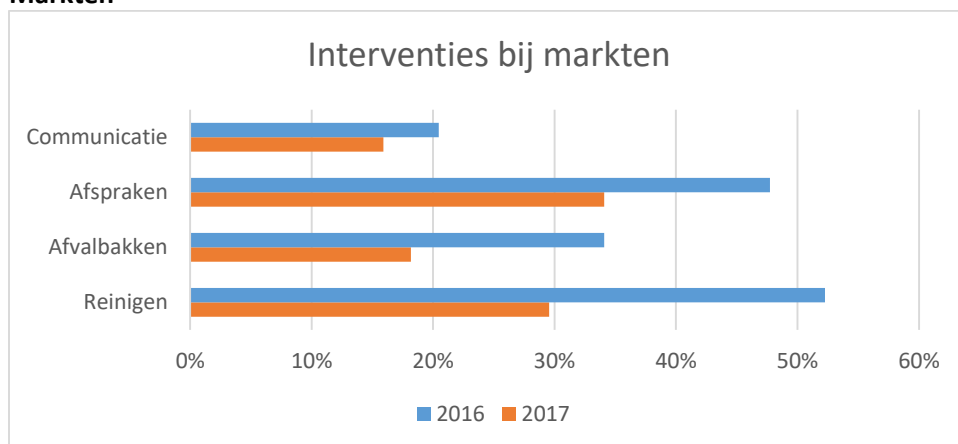
Fastfood

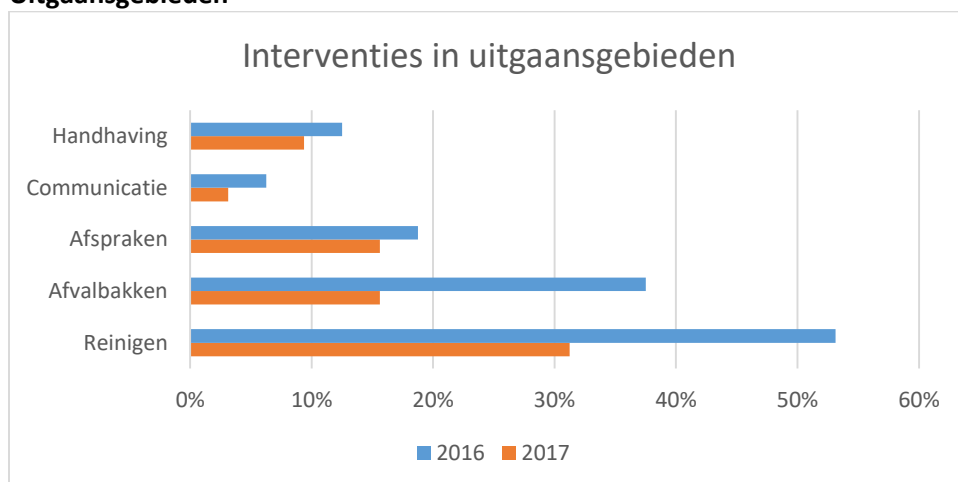
Snoeproutes

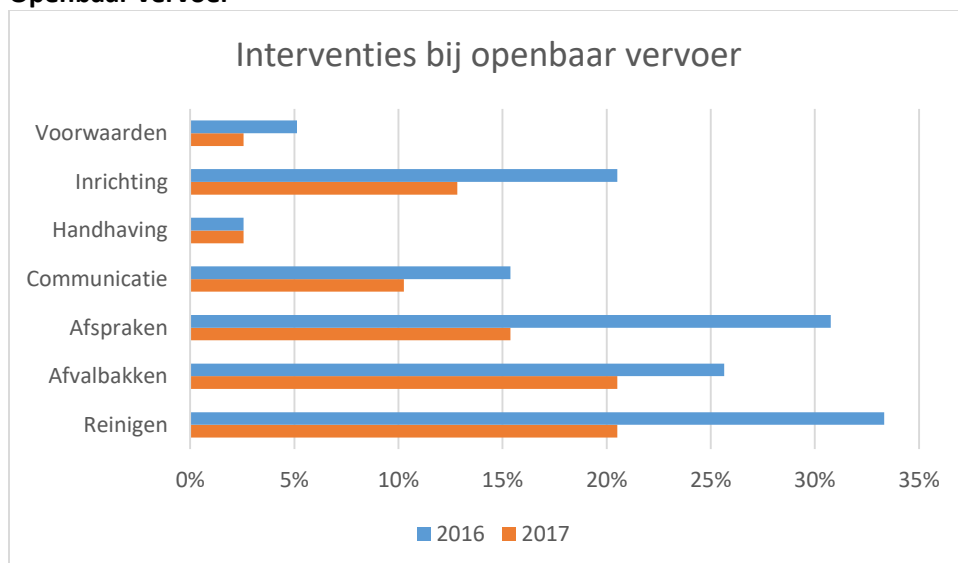
Markten

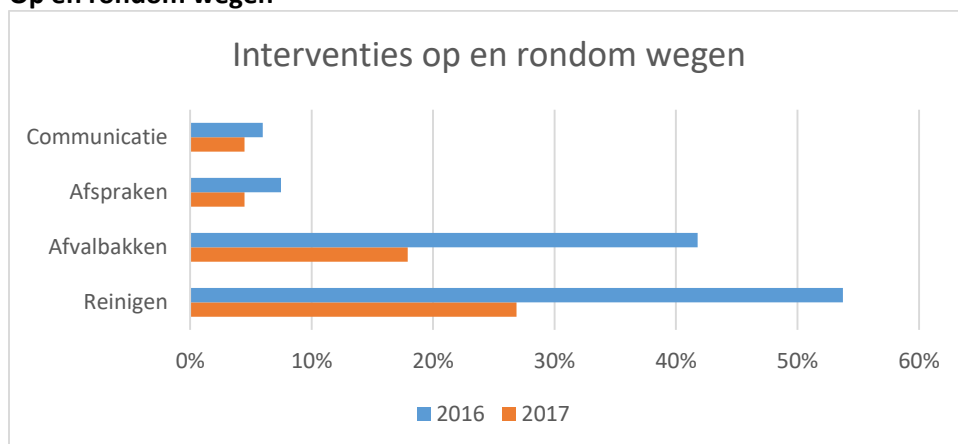
Uitgaansgebieden

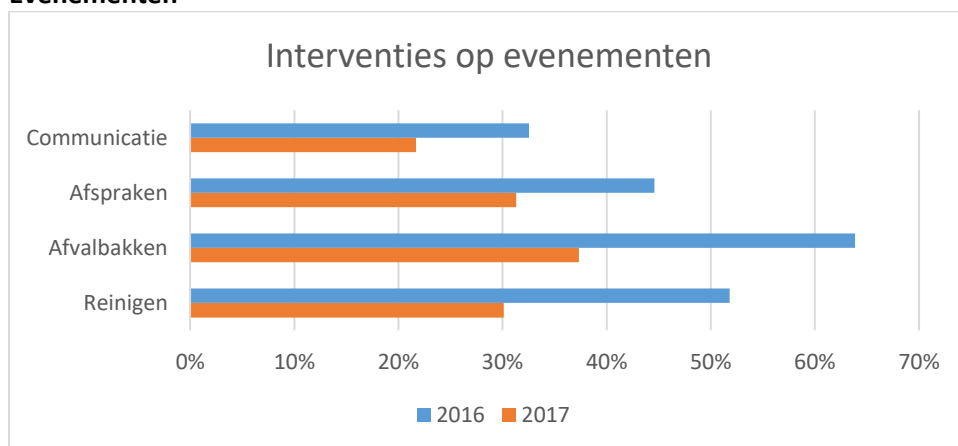
Openbaar vervoer

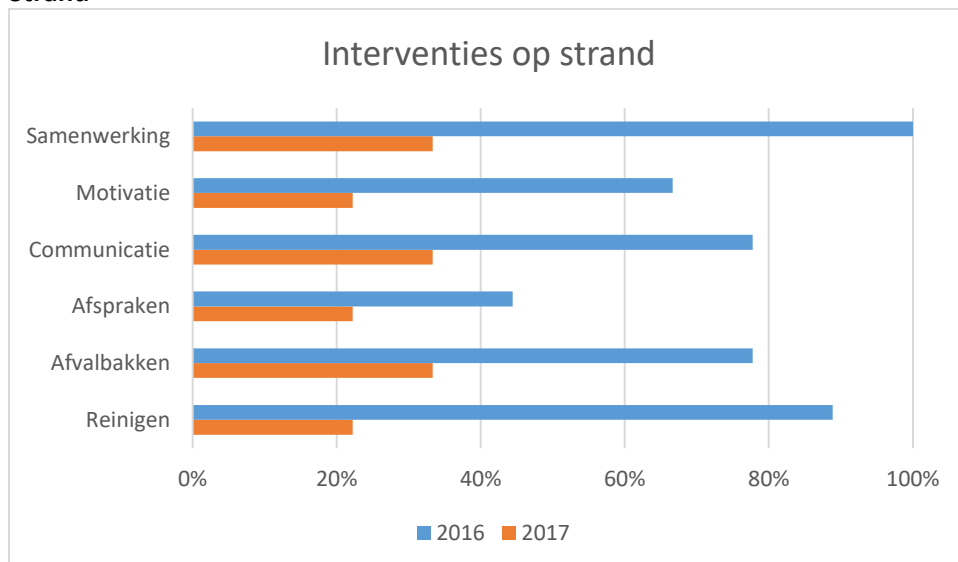
Op en rondom wegen

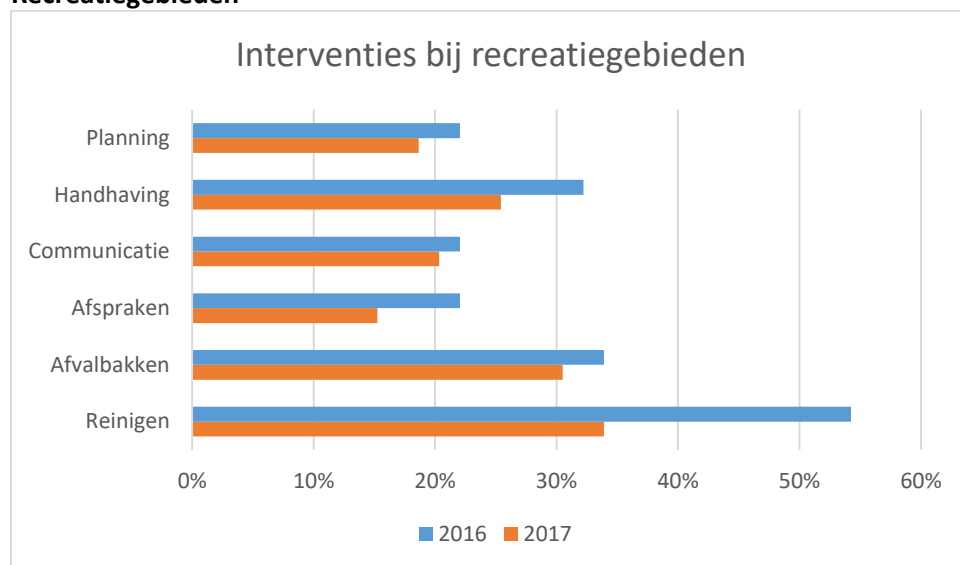
Evenementen

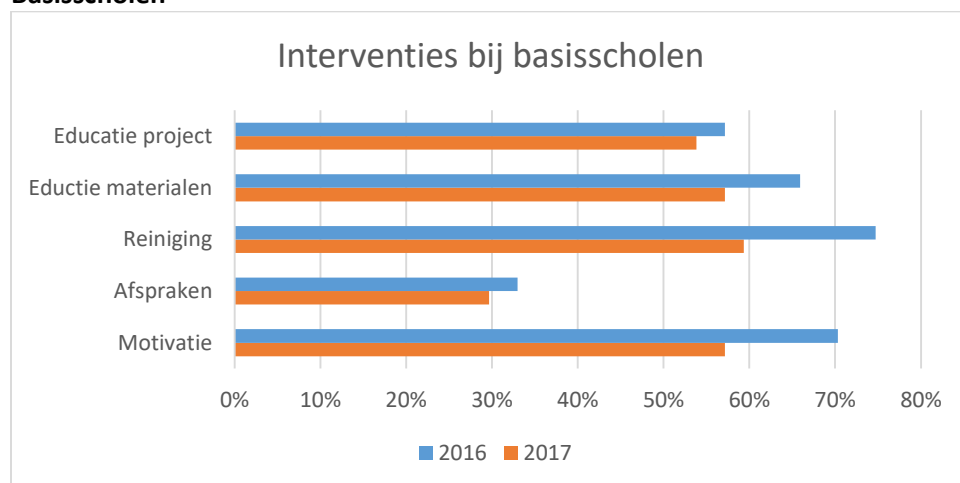
Strand

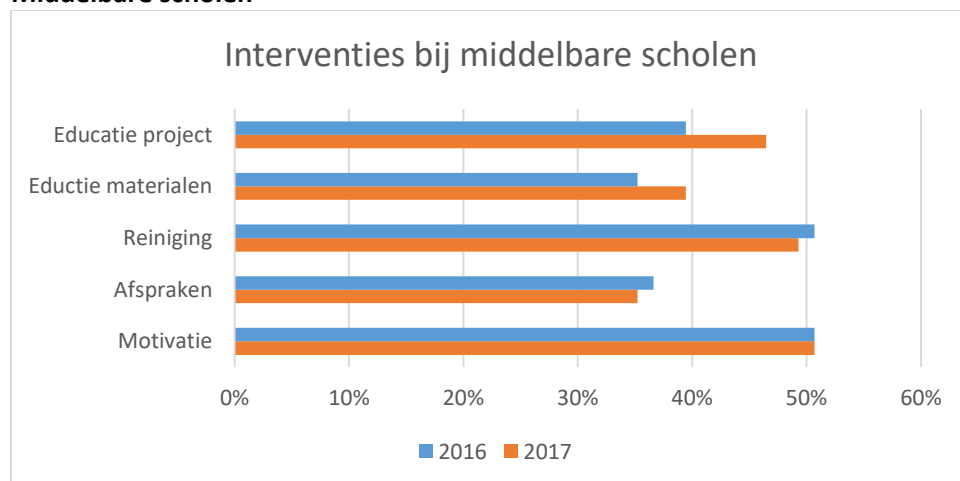
Recreatiegebieden

Basisscholen

Middelbare scholen

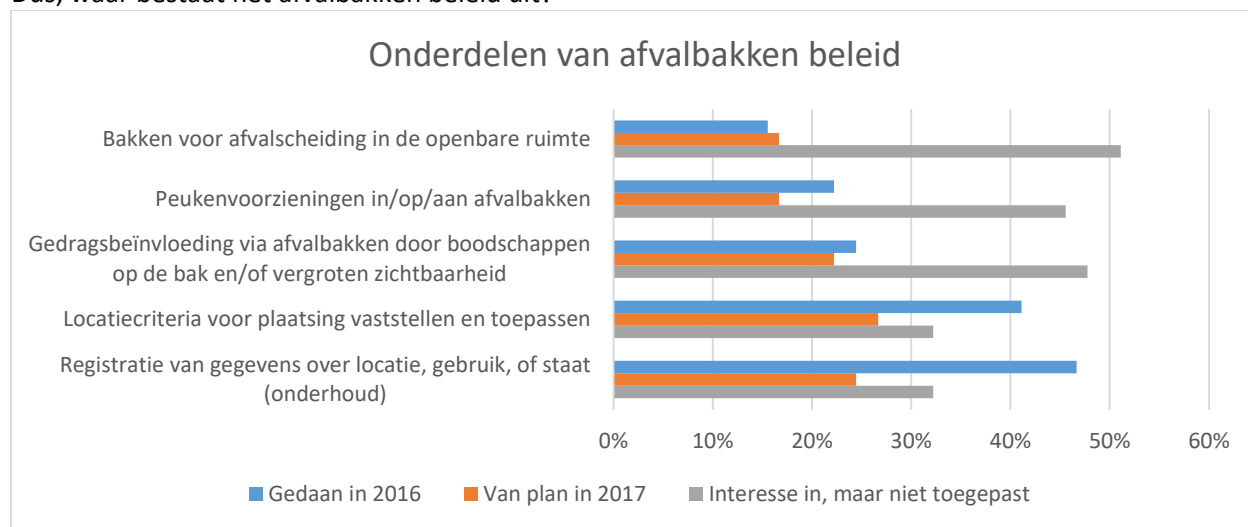
2.3 Relaties in beleid, beheer en inrichting

Verschillende onderdelen van beheer en inrichting hangen met elkaar samen. Deze zullen apart behandeld worden.

Afvalbakken

Zoals te zien in onderdeel 1 (Beheer en inrichting) is afvalbakken beleid bij meer dan de helft (57%) van de gemeenten onderdeel van de zwerfafvalaanpak. Ook in onderdeel 2.2 is te zien dat de aanpak van veel verschillende gebiedstypen via afvalbakken wordt ingericht.

Dus, waar bestaat het afvalbakken beleid uit?

In 2016 is er dus door een heel groot deel van de gemeenten ingezet op registratie van gegevens en optimalisatie van locaties. Dit zijn ook logische eerste stappen. Voor de toekomst is er vooral veel interesse in afvalscheiding, peukenvoorzieningen en gedragbeïnvloeding, hoewel nog maar weinig gemeenten deze activiteiten voor 2017 ingepland hebben.

Deze trend wordt ook bevestigd door het feit dat slechts de helft van de gemeenten die aangeeft zich in te zetten op afvalbakken tevens gebruik maakt van gedragbeïnvloeding. Dit onderstreept dat gedragbeïnvloeding kennis nog onvoldoende wordt toegepast bij afvalbakken.

Zwerfafvalbeleid

Het hebben van beleid op zwerfafval is (ook in het kader van de inzet van de zwerfafvalvergoeding) een belangrijk speerpunt van de LAZ partijen. Toch blijkt er uit de meting amper verband tussen de aanwezigheid van zwerfafval beleid en de daadwerkelijke zwerfafval aanpak:

- Er lijkt geen relatie te zijn tussen de mate waarin een gemeente zwerfafval beleid heeft en het type gebied wat de gemeente vervolgens aanpak. Minder beleid resulteert wel in minder verschillende gebiedstypen in de aanpak, maar leidt niet tot voorkeur voor een bepaald type gebied.
- Tevens is er ook amper verband tussen de aanwezigheid van beleid en het type maatregelen wat onderdeel is van de zwerfafvalaanpak. Wederom hebben gemeenten met beleid meer verschillende maatregelen in hun aanpak, maar de afwezigheid van beleid zorgt niet voor structureel ondervertegenwoordiging van bepaalde aanpakken.

- Ook is er amper een verband tussen de aanwezigheid van beleid en de inzet van kennis over gedragsbeïnvloeding. Van de groep gemeenten die gedragsbeïnvloeding actief gebruikt heeft een kleine meerderheid een apart zwerfafval beleid, maar heeft ook 37% een geïntegreerd beleid en 25% helemaal geen beleid. Andersom heeft van alle gemeenten die gedragsbeïnvloeding niet gebruiken alsnog bijna de helft een apart of geïntegreerd beleid.
- Tot slot is er ook geen verband tussen de aanwezigheid van beleid en de bekendheid van kennis, middelen en materialen.

Beleid lijkt dus meer het resultaat van een bredere zwerfafval aanpak, dan dat een bredere aanpak volgt op goed beleid.

ONDERDEEL 3 – INFORMATIE BEHOEFTE

In onderdeel 3 worden de resultaten op de laatste vraag van de inventarisatie uitgewerkt. Hierin werd gevraagd per onderwerp waar mensen behoefte aan hadden.

	Advies (op maat)	Kennis (producten)	Bijeenkomst
Supporter van Schoon	14%	58%	15%
Opschoonacties	16%	61%	8%
Participatie	29%	54%	26%
Monitoring	13%	46%	11%
Beeldgericht reinigen	13%	33%	6%
Beheer en inrichting	13%	47%	13%
Afvalbakken	21%	55%	14%
Bijplaatsingen	28%	54%	22%
Handhaving	16%	42%	15%
Arbeidsparticipatie	8%	33%	13%
Winkelgebieden	13%	41%	13%
Fastfood	4%	28%	2%
Snoeproutes	15%	46%	13%
Markten	7%	34%	6%
Uitgaansgebieden	6%	27%	2%
Openbaar vervoer	2%	23%	2%
Wegen	6%	34%	3%
Evenementen	18%	44%	18%
Recreatiegebieden	12%	41%	9%
Scholen en educatie	28%	60%	21%

De dikgedrukte scores zijn de meest belangrijke.

Er is minder behoefte aan maatwerk advies dan verwacht. De meeste interesse in advies is er op het gebied van participatie, bijplaatsingen en educatie.

Er is wel heel veel behoefte aan kennis producten op diverse onderwerpen. Voor deze onderwerpen is het dus van belang het portfolio aan kennisdocumenten (met praktijkvoorbeelden, achtergrond informatie, handreiking en toolkit) zo compleet mogelijk te maken en deze ook onder de aandacht te brengen.

Ook kennisbijeenkomsten is niet heel veel behoefte aan. Dit suggereert toch dat de meeste gemeenten de voorkeur geven aan zelf aan de slag gaan met kennis, i.p.v. daarover een bijeenkomst of advies te ontvangen.

De meeste interesse in kennisbijeenkomsten is er voor participatie, bijplaatsingen en educatie. Voor al deze onderwerpen zijn er kennisbijeenkomsten georganiseerd.